

Квест «Леся Українка – скарб нашої Батьківщини»

Мета: поглибити знання старшокласників про видатну письменницю Лесю Українку; розвивати нестандартне мислення, уміння швидко приймати рішення; формувати здатність працювати в команді; виховувати товариську, почуття взаємодопомоги й взаємоповаги; прищеплювати учням любов до української літератури.

Задіяні такі сайти для складання завдань: <http://rebus1.com/ua/>; <https://ru.qr-code-generator.com/>; <https://www.jigsawplanet.com/>.

Обладнання: столи для станцій; друкований матеріал (назви станцій, маршрути, пазли, картки із завданнями); олівці, ручки, папір; дзеркальце; годинник; скарби-подарунки; заохочувальні призи для команди, що прийшла другою; школярам слід мати хоча б один смартфон на групу.

Інструктаж. Учасники (повинні бути мінімально підготовленими – їм слід знати хоча б біографію письменниці) збираються у вестибюлі для отримання інструкції щодо гри. Після вступного слова вчителя (педагог пропонує розшукати косачівський скарб з легенди) школярі (за допомогою жеребкування за кольорами: жовті й сині) поділяються на дві команди (обирають назву), які повинні зустрітися на фініші. Кожна група пройде маршрут за сімома станціями, на яких гравці, відповівши на питання в стилі гри «Що? Де? Коли?» або розв'язавши завдання-підказки, отримуватимуть частини (одну або дві) пазлу, що його наприкінці слід зібрати повністю. Склавши пазл, матимуть змогу знайти скарб.

Маршрут 1-ї команди: ст. «Квіток, квіток, як можна більше квітів...» (каб. укр. мови) – ст. «Грузинська» (каб. матем.) – ст. «Мелодія» (каб. фізики) – ст. «Давня казка» (каб. географії) – ст. «Феєрія мандрів» (каб. педорга) – ст. «Ікона стилю» (каб. біології) – ст. «Літературна майстерня» (каб. історії).

Маршрут 2-ї команди: ст. «Грузинська» (каб. матем.) – ст. «Квіток, квіток, як можна більше квітів...» (каб. укр. мови) – ст. «Давня казка» (каб. географії) – ст. «Мелодія» (каб. фізики) – ст. «Ікона стилю» (каб. біології) – ст. «Феєрія мандрів» (каб. педорга) – ст. «Літературна майстерня» (каб. історії).

Вміст пазла (частини учні отримуватимуть на станціях після виконаного завдання):

Для 1-ї команди

*Не зневажай душі своєї цвіту,
бо з нього виросло кохання наше!
Той цвіт від папороті чарівніший –
він скарби творить, а не відкриває.*

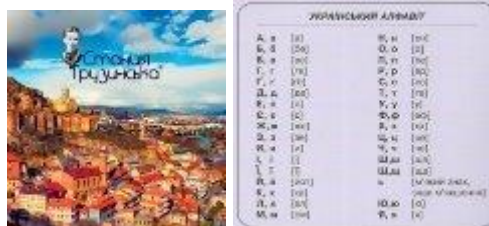
Цю фразу-ключ із «Лісової пісні» назвіть соціальному педагогові – і знайдете скарб.

Для 2-ї команди

*Отже, скарб сей, єдиний, що маю,
Я вам, браття, тепер віддаю, –
Вам і рідному любому краю, –
Тож прийміте ви пісню мою.*

Цю фразу-ключ із «Місячної легенди» назвіть педагогові – і знайдете скарб.

Станція «Грузинська»

Завдання для 1-ї команди

1. Багато хто з видатних людей полюбляв ласувати смачненьким, зокрема варенням. Так, нам відомо, що Фриді Калло подобалося варення з кактусів, Олександрові Пушкіну – з агрусу, Іванові Тургенєву – з полуниць. Леся Українка також мала улюблений сорт солодкого варива. У Колодяжненському меморіальному музеї і до цього часу готують цей смаколик, називаючи Лесиним, та пригощають відвідувачів. Відомо, що рослину, з плодів якої виготовляють варення, Лариса Петрівна привезла з Кавказу. Ось яку інформацію про цю культуру подає Вікіпедія: «Плід – темно-червона (жовта або рожева) соковита кістянка (12 – 30 мм завдовжки), овальна або грушоподібна. Кісточка тверда, веретеноподібна, майже гладенька». Також

у різних регіонах рослину називають дерном, деренкою, когутиками, терником, шоном.

Питання. Варення з яких ягід називається Лесиним?

Підказка. Розшифруйте код-відповідь, використовуючи українську абетку (для вчителя: число відповідає порядковому номеру літери в алфавіті, однак діти мають здогадатися про це самі):

15 – 11 – 10 – 11 – 16.

Відповідь. Кизил.

Завдання для 2-ї команди

2. Від батька Петра Антоновича Косача, зятятого мисливця, письменниця успадкувала любов до зброї. У Лесі Українки був талісман – зброя, з якою поетка не розлучалася. Цей оберіг подарував грузинський науковець Нестор Гамбарашвілі.

Питання. Назвіть зброю-талісман.

Підказка.

А. Шабля.

Б. Меч.

В. Шпага.

Г. Кортик.

Відповідь. Кинджал.

Станція «Квіток, квіток, як можна більше квітів...»

Завдання для 1-ї команди

3. Едельвейси ростуть у горах у важкодоступних місцях. Їх відносять до приворотного зілля, яке не варять і не настоюють. Чудотворні властивості квітки виявляються в оригінальний спосіб: коли букетик едельвейсів хлопець піднесе дівчині, то вона його обов'язково покохає. Нерозділене кохання письменниці пов'язане з ім'ям чоловіка, з яким Леся піднялася на Ай-Петрі, де побачила незвичайну квітку – гірський едельвейс. Її поетична душа назвала цвіт «ломикаменем». Пізніше поетка присвятила молодикові поезію в прозі «Твої листи завжди пахнуть зов'язими трояндами...».

Питання. Хто цей чоловік?

Підказка. Назвіть збірки поезій Лесі Українки (для вчителя: «На крилах пісень», «Думи і мрії», «Відгуки») – і матимете підказку (для вчителя: ім'я написане навпаки, однак учні мають усвідомити це самі).

ЙИКЬСНИЖРЕМ ЙІГРЕС

Відповідь. Сергій Мержинський.

Завдання для 2-ї команди

4. Сестра Лесі Українки Ольга Косач писала про сад у селі Колодяжному: «У нас уже все розвинулось, а сад починає цвісти. Фіалки уже перецвіли, а Лесині... ще не починали цвісти, але будуть, бо єсть пуп'янки на цвіт, тепер... усіх дев'яносто шість». Відновіть, будь ласка, вилучену мною назву Лесиних улюблених квіток. Зверніть увагу на те, що однойменний вірш 1884 р. – це найперша з поезій, котру жінка підписала псевдонімом. Також нам відомо, що в Києві на вулиці Стрілецькій (неподалік від «Золотих воріт») розташований мурал: письменниця зображена з букетиком квітів. Арт створений австралійським художником Гвідо Ван Хелтенем, і надихнув митця саме цей вірш.

Питання. Назвіть, будь ласка, Лесині улюблені квіти.

Підказка.

Відповідь. Конвалії (вірш «Конвалія»).

Станція «Феєрія мандрів» Завдання для 1-ї команди

5. 2016 р. світ відзначив 145-річчя від дня народження Лесі Українки. Із цієї нагоди Google присвятив тематичний малюнок (дудл) поетесі. На ілюстрації зображені: хлопець, котрий грає на сопілці, та фантастична істота, яка тримається за стовбур берези. Персонажів узято з твору письменниці, котрий називають прообразом фентезі в українській літературі.

Питання. Назвіть, будь ласка, драму, дійових осіб якої відтворює дудл.

Підказка. Хай кожен із членів команди назве по одному твору Лесі Українки – і матимете підказку – ребус.

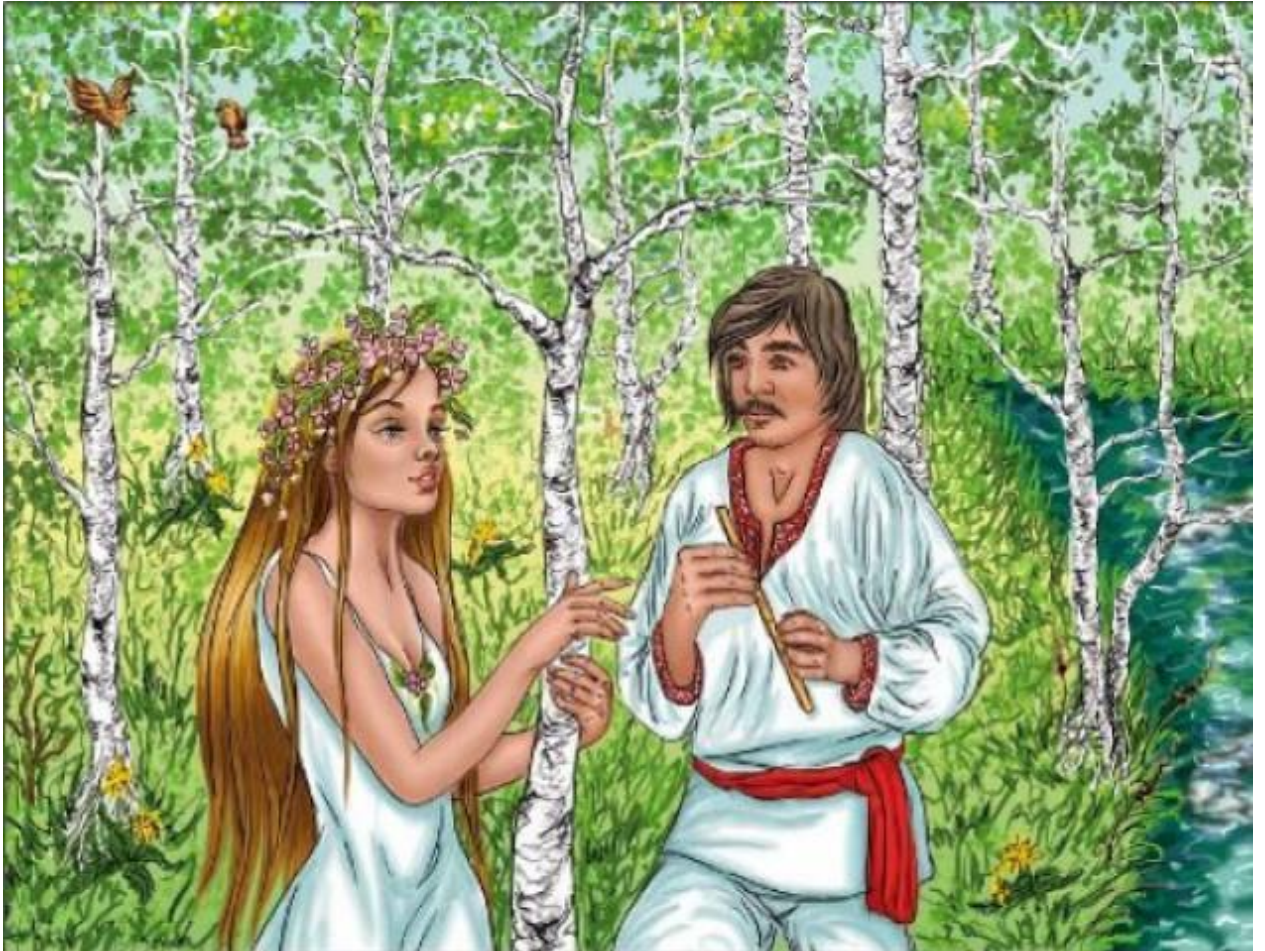
Відповідь. «Лісова пісня».

Завдання для 2-ї команди

6. Студія «Анімаград» працює над повнометражним мультфільмом, що має побачити світ 2020 р. Стенд анімаційного фільму 2018 р. був представлений на VIII Міжнародному фестивалі «Книжковий Арсенал». У рамках цієї події відбулася присвячена майбутній стрічці презентація книг. Серія включає перевидання твору Лесі Українки, який ліг в основу мультфільму, українською та англійською мовами й у кінообкладинці.

Питання. Який твір Лесі Українки став основою для анімації?

Підказка.

Відповідь. «Лісова пісня».

Станція «Мелодія»

Завдання для 1-ї команди

7. Маленькою Леся була яскравим прикладом дитини-індиго. У чотири роки вона самостійно читала, у п'ять – освоїла фортепіано. У 13-річному віці Ларису Косач почали друкувати у відомому львівському часописі «Зоря». Підручник «Стародавня історія східних народів» поетеса уклала в дев'ятнадцять років, щоб з нього навчати своїх сестер.

Питання. Що Леся вперше зробила в дев'ять років?

Підказка. Відповідь схована у рядках вірша Лесі Українки.

Ні долі, ні волі у мене нема,
Зосталася тільки надія одна:
Надія вернутись ще раз на Вкраїну,
Поглянути ще раз на рідну країну,
Поглянути ще раз на синій Дніпро, –
Там жити чи вмерти, мені все одно;
Поглянути ще раз на степ, могилки,
Востаннє згадати палкії гадки...
Ні долі, ні волі у мене нема,
Зосталася тільки надія одна.

1880

Відповідь. Написала свій перший вірш «Надія», присвячений репресованій тітці Єлі (Олені Антонівні Косач / Тесленко-Приходько).

Завдання для 2-ї команди

8. Цикл «Сім струн», присвячений дядькові Лесі Михайлові Драгоманову, містить сім поезій. Третій вірш під назвою «Мі (Колискова. Arpeggio)» починається такими словами: «Місяць ясененький / Промінь тихесенький / Кинув до нас...»

Питання. Яку назву має п'ятий вірш із циклу «Сім струн»?

Підказка. Уважно розгляньте нотний стан і дайте відповідь.

Відповідь. «Sol (Rondeau)».

Станція «Ікона стилю» Завдання для 1-ї команди

9. Справжньою подією став приїзд у травні 1891 р. родини цього митця до Колодяжного. Саме йому Лариса Петрівна присвятила поетичний цикл «Сльози-перли». Письменник, ознайомлений із творчістю Лесі Українки, писав: «Від часу Шевченкового «Поховайте та вставайте» Україна не чула такого сильного, гарячого й поетичного слова. Мимоволі думаєш, що ця хвора, слабка дівчина чи не єдиний мужчина на всю новочасну соборну Україну».

Питання. Хто гостював у Колодяжному в травні 1891 р.?

Підказка. Прочитайте підказку (для вчителя: фраза подана у формі дзеркального відображення).

OKHAYOBNΦHBOYK HABI

Відповідь. Іван Якович Франко.

Джерела:

Завдання для 2-ї команди

10. Незважаючи на хворобу, Леся Українка любила активний відпочинок: проходила більше десяти кілометрів на день, дуже добре та швидко плавала. Захоплення плаванням пояснювала прикладом англійського письменника, котрий після поранення в бою (інші джерела свідчать про помилку акушерки при пологах та параліч сухожиль у чоловіка як наслідок) мав хвору ногу, але вміло плавав. «Англієць-риба», як то називали його італійці, став автором поеми «Паломництво Чайлд-Гарольда» та символом романтизму в Європі XIX ст.

Питання. Чий приклад надихав Ларису?

Підказка. «Розсипанка»: відповідь розрізана на окремі склади (для вчителя: вони перемішані), правильно поєднайте їх.

POH GOP EЛ NO ДЖОРДЖ БАЙ ДОН

Відповідь. Взірець Джорджа Ноела Гордона Байрона.

Станція «Давня казка»

Завдання для 1-ї команди

11. Творчість німецького поета Гайне на довгі роки поєднала долі Максима Антоновича Славинського та Лариси Петрівни Косач. 1892 р. львівська друкарня Товариства імені Шевченка (серія «Всесвітні твори») оприлюднила «Книгу пісень» Генріха Гайне, де, до речі, автори вперше вжили в українській літературній мові звичні сьогодні слова: «завжди», «промінь», «палац», «прийдешність»... А письменниця з оточення Лесі, перша в Україні жінка-академік, ввела в обіг слово «променистий». До речі, вона також вигадала слова: «мистецтво», «переможець», «палкий».

Питання. Хто ввів в обіг слово «променистий»?

Підказка. «Дзвінок друзів»: ви можете зателефонувати старшому товаришеві й порадитися з ним, однак маєте лише 1 хв (для вчителя: відлік часу починається тоді, коли співрозмовник узяв слухавку).

Відповідь. Ольга Петрівна Драгоманова / Косач (Олена Пчілка). Матір Лесі Українки

Завдання для 2-ї команди

12. Сучасник Лариси Петрівни в посмертній статті писав: «З нею сталося, як у страшній казці... Їй при народженні добрі феї дали могутній талант і високу творчу силу, а зла чаклунка наслала невиліковну хворобу. Ця хвороба (туберкульоз) прикувала її до ліжка змолodu, скоротила її земне життя...» В одному з листів Леся Українка сама обмовилася: «Уже, видно, мені на роду написано бути такою... далекою Царівною...»

Питання. Який епітетом називає сучасник письменницю?

Підказка.

Відповідь. Принцеса поезії.

Станція «Літературна майстерня»

Завдання для 1-ї команди

13. У листопаді 1898-го Леся Українка читала своє оповідання в літературно-артистичному гуртку Київського університету. На тих читаннях був і студент-першокурсник Климент Квітка – майбутній чоловік письменниці. Прослухайте, будь ласка, уривок з виголошеного твору.

«Я довго zostавалась на морі. Вже й смеркання згасло і темна ніч розкинула своє шатро над морем.

– Темна ніч – море буде горіти [горінням моря матроси в Криму звать відомий феномен фосфоресценції моря], – сказав матрос.

І справді, за стерном затремтіла блакитна фосфорична смуга, весла кресали огонь. Я набрала рукою води, підкинула вгору, і блиснув фантастичний фонтан холодного вогню. Дельфіни плескались, збивали на чорній воді гейзери світла. Летючі зорі падали в море. Берега було не видно в темряві, тільки далеко-далеко горіла громадка вогнів, мов стожар. Глибоке небо немов промовляло до моря огнисті слова, а море співало урочистій ночі свою могутню, величну, вічну поему».

Питання. Яку назву мало оповідання Лесі Українки, прочитане на засіданні гуртка?

Підказка.

Відповідь. «Над морем».

Завдання для 2-ї команди

14. Програмовий вірш Лесі Українки має назву «Contra spem spero!» («Без надії сподіваюсь!»). Кожен десятикласник знає цю поезію. Зокрема, у ній є такі рядки: «Я на гору круту крем'яную / Буду камінь важкий підіймать / І, несучи вагу ту страшную, / Буду пісню веселу співать».

Питання. Алюзію (натяк) на який давньогрецький міф подає письменниця в поезії?

Підказка. «Дзвінок другу»: ви можете зателефонувати старшому товаришеві й порадитися з ним, однак маєте лише 1 хв (для вчителя: відлік часу починається тоді, коли співрозмовник узяв слухавку).

Відповідь. Міф про Сізіфа.